

4. NEDĚLE ADVENTNÍ

Milí bratři a sestry,

dnešní evangelium vypráví vlastně o prvním setkání Ježíše s lidmi. Ještě nenarozený Ježíš v lůně Panny Marie se stává všem lidem Bohem s námi, Boží přítomností a Boží blízkostí. Jan, rovněž ještě nenarozený, a Alžběta tuto neskonanou a bezprostřední Boží blízkost rozpoznávají, jakmile Maria překročí práh Zachariášova domu, a reagují na ni velikou radostí. První lidé, do jejichž života Ježíš vstoupí, jej radostně přijímají.

Můžeme v této souvislosti mírně předběhnout čas a zamyslet se už nad vánočním příběhem. Josef s Marií, stále ještě nesoucí malého Ježíše pod srdcem, putují do Betléma ke sčítání lidu a Maria musí porodit ve chlévě, *neboť se pro ně nenašlo místo pod střechou*. Odborníci na Písmo svaté se ptají o to, zda se toto místo má překládat jako zájezdní hostinec, nebo jako útulek pro puce. Známe však všichni lidové vánoční příběhy o tom, jak Josef s těhotnou Marií chodí v Betlémě (nebo i jinde) dům od domu a nikde je nechtějí přijmout. Ve světle dnešního evangelia, kdy je Maria s Ježíšem s radostí přijata do Zachariášova domu, dostávají tyto lidové legendy nečekaný smysl. Ježíš – Bůh s námi, Bůh přítomný zcela blízko v našem světě – ještě před svým narozením zažívá totéž, co bude zažívat v průběhu celého života – radostné přijetí i prudké odmítnutí. Hned po narození se mu přijdou klanět pastýři, ale král Herodes jej bude chtít zabít, protože v něm jeho narození nevyvolá radost, ale strach.

Celý advent, který právě končí, má smysl přípravy, očištění srdce, nejen proto, abychom v něm Pánu připravili důstojný příbytek. Toto očištění srdce je třeba také proto, abychom přicházející Boží blízkost do našeho světa přijali s radostí. Tyto dvě věci spolu velmi těsně souvisejí. Z vyprávění o pádu Adama a Evy v první knize Mojžíšově se odhaluje jedna velmi důležitá pravda o lidském srdci – člověk, který je zasažen hříchem, se Boží přítomnosti obává. Byl stvořen ke společenství s absolutním Dobrem a Láskou, ale ve chvíli, kdy je nakažen zlem, přebývání v jejich bezprostřední blízkosti už není schopen snést. Člověk se v zahradě schovává před Hospodinem, který ho hledá – schovává se, protože má strach. Strach mu brání vidět Boha, takového, jaký skutečně je, vidí jeho pokřivený a převrácený obraz – a takovému falešnému bohu pak člověk chce uniknout nebo se obrátí proti němu.

Postavy dnešního evangelia jsou pravým opakem tohoto stavu. Především Maria, zlem zcela nezasažená, je zároveň v nejtěsnějším možném společenství s Bohem, i fyzicky, protože jej nosí ve svém lůně. A Alžběta s Janem Křtitelem se radují, když Maria s Ježíšem vstoupí do jejich domu, když se k nim vtělené Slovo v Mariině lůně přiblíží. Celá scéna Navštívení, včetně následujícího jásavého Mariina Magnificat, je plná překypující radosti a pokoje. Kéž dokážeme, milí bratři a sestry, už za necelé dva dny takto božské Dítě přivítat – beze strachu, s radostí a s láskou.

Pramen Fermenta

SLOVO K DĚTEM

Vzpomínáš si, jaké to bylo, když se měla narodit tvoje sestřička? Napřed ti jen maminka s tatínkem řekli, že budete mít doma další děťátko. Ale kdyby ti neřekli nic, ještě bys to nepoznal. Po čase sis všiml mamincina břicha. Dnes už chápeš, proč se doma v dobrém smáli, když jsi řekl: „Maminko, ty moc papáš!“ Teď se tomu taky zasměješ. Tak ses dověděl, že to děťátko je u maminky v břichu. Ne „na houbách“, jak říkala paní na ulici, ale tady. Tys tehdy ještě nevěděl, že to bude holčička a že se bude jmenovat Anička. Ale věděl jsi, že už je a že je tady, s tebou, i když ji zatím nevidíš. A začal ses moc těšit: Jaké to miminko bude? Holka nebo kluk? Jaké bude mít vlasy? Naučí se hrát fotbal? Nepromluvil jsi s Aničkou ještě ani slovo, ale už ses těšil a začal jsi ji mít rád.

Tak už rozumíš Alžbětě, jaká byla její radost, když poznala, že s Marií k ní přichází její Pán a Spasitel. Nevěděla, že se bude jmenovat Ježíš, jaké bude mít vlasy a fotbal ji asi nezajímal. Ale těšila se na svého Zachránce a už tehdy ho měla ráda.

Ježíš je mezi námi – ve společenství, ve svém slově a především v Eucharistii. Už zítra na půlnoční, pokud budeš moci přijít, a nejpozději pozítří dopoledne s ním budeme slavit jeho narození. Ale těšit se na něho a mít ho rád můžeš už teď...

SLAVNOST NAROZENÍ PÁNĚ – V NOCI

Drazí,

ještě nám znějí v uších slova z Lukášova evangelia, o kterých by se dalo říct, že jsou samotnou koncentrací vánoční romantiky, krásy a pohody. Josef s Marií, maličký Ježíšek, pastýři a ovečky, zpěv andělů... Prostě nádhera, člověka to opravdu dojme.

Jenže je otázka, jak to s tou romantikou ve skutečnosti bylo. Jestli jsem dával pozor, je to místy pěkně drsný příběh:

Císař Augustus si vymyslel *sčítání lidu* (Lk 2,1-2). Ale ne proto, aby se dověděl, jak se lidem žije dobře a co by se kde dalo spravit, ale kvůli daním, aby věděl, kolik komu vzít. Zájem mocných už takový bývá. Josef s Marií musí na cesty, když se jim to opravdu nejmiň hodí. Nějakých 170 km, pokud vím. Nedá se říct, že by archanděl Gabriel přišel zrovna vhod. A když to přišlo, místo nebylo ani v podniku, kterému překladatelé zdvořile říkají *zájezdní útulek* (Lk 2,7). Podle toho mála, co víme o Josefovi, by peníze asi měl, vždyť pracoval přinejmenším jako řemeslník a možná i stavitel, ale peníze mu tam byly prostě a jednoduše nanic. A tak to první, co to malé dítě na světě poznalo, bylo *korýtko* pro zvířata – že tomu naše překlady říkají trochu volněji *jesle* (Lk 2,7), je síla staletého zvyku, pochopitelného. Ale když to všechno viděli Josef s Marií, nemyslíte si, že přišla otázka, jak se to ten Hospodin stará? Takhle že má přijít na svět ten, který *bude veliký a bude nazván Synem Nejvyššího* (Lk 1,37)?

A pak ti *pastýři* (Lk 2,8). V našich betlémech – nic proti nim, taky z nich mám radost – je to takové milé: pastýř s pískalkou, ovečky, do toho pejsek. Jenže když se podíváme do knih, kdože to ti pastýři pro tehdejší společnost v Izraeli byli, vidíme něco jiného – lidi, kteří sice měli osobní svobodu, a tedy nebyli otroky, ale to bylo asi tak všechno. Neměli kde být, neměli co dělat, a jak by se řeklo dneska, projevem sociálního zájmu okolní společnosti bylo, že jim jiní lidé svěřovali svá stáda. Z těch také pastýři žili. Srovnání přes tolik staletí je ošidné, ale kdybychom si ho mohli dovolit: pastýři ze všeho nejvíc připomínají v dnešní společnosti bezdomovce. Tak ti přišli, protože za nimi, za pastýři přišel anděl. Slušní lidé totiž tou dobou spali, jenom *pastýři se pod širým nebem střídali na hlídce u svého stáda* (Lk 2,8).

A vůbec neměli potíž to dítě najít. Tak to vypadá, že *dítě položené v korýtku a kusech látky* (Lk 2,12), které jsme před chvílkou taktně přešli, bylo i tehdy opravdu hodně nápadné. Chudák Maria. Ale přesto slyšíme, že kolem pastýřů *se sláva Páně rozzářila* (Lk 2,9) a že k nim anděl mluvil o *veliké radosti, radosti pro všechny lid* (Lk 2,10). Nebýt anděla, člověk by to ve všem tom ubohém ani neviděl. A přesto pak přicházejí k malému Ježíšovi po pastýřích třeba také *Simeon a Anna v jeruzalémském chrámě* (srov. Lk 2,25nn.) a Maria má co *uchovávat ve svém srdci a rozvažovat o tom* (srov. Lk 2,51). A kdyby ve své době mohla, jistě by se shodla se svatou Terezií z Ávily, že *solo Dio basta – pouze Bůh stačí*. Ale někdy to člověk nevidí hned.

Co myslíte – kazím tu teď Vánoce? Kazím tady vánoční romantiku? Ano – i ne. Tak trochu kazím, možná spíš zpochybňuju tu sladkou romantiku. Ale věřím, že vůbec nekazím Vánoce. Divil bych se, kdyby kdekdo z nás nepřicházel na tuto slavnostní mši s tím, že mnoho věcí ve svém životě čekal jinak – tak jako Maria. Že na mnoho věcí se pečlivě připravil – jako Josef – ale ono to nešlo, kolikrát se objevilo něco nebo někdo, kdo to pokazil. Kolikrát na nás zbylo v přeneseném smyslu slova nějaké to *korýtko* a pár *hadříků* (srov. Lk 2,7). Kolikrát byli slušní lidé daleko a kolem nás samé pochybné existence, bez ohledu na šaty.

A přesto máme naději, že se kolem nás rozzáří světlo. Ale to je právě to – nedosáhneme ho sami, nezařídíme si ho. Staletými slovy křesťanské víry řečeno – tohle může udělat jen sláva Páně spojená s příchodem Spasitele do našeho života.

On přišel, ta andělova slova ještě i teď znějí v našich uších. Teď jde o to, jestli se jako pastýři vydáme na cestu. Odvahu k ní vám i sobě z celého srdce přeju.

Amen.

Pramen Fermenta

SLOVO K DĚTEM

Tak co, jak bylo dnes večer doma? Čekaly vás pod stromečkem nějaké dárky? A našli jste i to, nač jste se moc těšili?

Autodráha nebo nová panenka jsou moc pěkné a určitě s nimi prožijete mnoho krásných i napínavých chvil. Ale víte, proč jsme si ty dárky vlastně dávali? Ano – aby nám připomněly, že všichni lidé dnes dostali největší dar svého života. Jak řekl anděl pastýřům: „Že se vám narodil Spasitel.“ Spasitel – to je Zachránce, Zachránce od toho, abychom čas svého života promarnili.

I ta autodráha a panenka tak trochu zachraňují – od toho, abyste promarnili svůj čas nicneděláním, a abyste se naučili postarat o panenku nebo bezpečně řídit autíčko.

Dárky, které jsme si dnes dávali, mají udělat radost, ale také ukazují na největší dar našeho života. Můžeš si s nimi krásně pohrát a můžeš si nad nimi také vzpomenout na Ježíše, který se v Betlémě narodil, aby se daroval tobě.

SLAVNOST NAROZENÍ PÁNĚ – VE DNE

Bratři a sestry,

k oslavě či připomínce Vánoc se vlastně spojují určitým způsobem všichni. Vánoce jsou dějinnou událostí, která do značné míry poznamenala celý svět, v něčem třeba jen okrajově jako v letopočtu, nebo zásadněji, novou kulturou, zvláště uměním, jehož jsou plné galerie, a architekturou všude v našich městech. Ale především kulturou myšlení a uvažování. To vše vyrostlo na troskách velké, starobylé řeckořímské kultury. Narození Ježíše Krista s sebou postupně přineslo celkovou životní kulturu s novým životním stylem, který se stal rozhodujícím prostředím po celá staletí. Většina národů ho má dodnes ve svých kořenech.

Vánoce nejsou jen pár dnů slavení a připomínání si těch historických událostí kolem narození Ježíše Krista. Není to jen řada krásných zvyků, kterými jsou vánoce obklopené. V křesťanských církvích se na oslavu této dějinné události příchodu Krista připravujeme čtyřnedělním obdobím, ve kterém se při bohoslužbách čtou úryvky z Bible. Jsou vybrány tak, abychom si uvědomili, že vánoce nejsou jen jednodobou historickou událostí, která se v určitý čas skutečně stala, ale že je to velkolepá událost, kterou po staletí pod svou ochranou připravoval sám Bůh v malém židovském národě na středním východě, obklopeném v dějinách velkými národy s pohanskou kulturou, uctívajícími pohanská božstva.

Bůh se v dějinách stýkal s člověkem přes velké osobnosti, které si vyvolil, přes Abraháma, přes Mojžíše a nakonec si tisíc let před naším letopočtem vyvolil krále Davida z Judova kmene. V tomto kmeni, v davidovském rodu, pak skrze proroky připravoval příchod na počátku dějin slíbeného Mesiáše, totiž druhou božskou osobu, svého Syna Ježíše Krista, aby obnovil vztah člověka s Bohem. Čtyři velcí a dvanáct malých proroků během tisíce let připravovali svými proroctvími jeho příchod. Proroci předpovídali, proč přijde, kdy a kde se Mesiáš narodí a co bude konat. A kromě těch proroctví čteme při adventní liturgii úryvky ze čtyř evangelií, v nichž se ukazuje, jak se ta proroctví uskutečnila. Dnes se už tolik nepopírá historičnost a věrohodnost evangelií jako za doby osvícenské a v době 19. století, takže poznáváme Boží plány v průběhu staletí a jejich přesné uskutečnění, „když se naplnil čas“. Chápeme, že Vánoce, Ježíšovo narození, není historická náhoda, ale přesné naplnění Božího, předem předpověděného plánu.

A proč se tedy Ježíš narodil, proč přišel jako „Spasitel“ na svět mezi lidi, z říše „nadhvězdné“, od Boha Otce? Hned na prvních stránkách Bible se vypráví o stvoření člověka „k obrazu a podobě“ s Bohem. Člověk byl stvořením přijat do přímého společenství s ním. To bylo poslání člověka. Ale ten na začátku dějin lidstva toto své velké privilegium ztratil. Rozbil společenství s Bohem. Bůh ve své nesmírné lásce hned předpověděl a začal plánovat obnovení tohoto svého daru člověku, obnovení blízkého společenství se sebou. Právě k tomu připravoval poslání svého Syna Ježíše Krista na svět mezi lidi, aby svůj původní plán ze začátku dějin lidstva obnovil. Proto se Ježíš, pravý Bůh, narodil jako člověk, stal se jedním z nás. A svou činností a zvláště svou smrtí na kříži, ustanovením svátostí a sesláním Ducha svatého obnovil společenství člověka s Bohem a mezi lidmi navzájem. K tomu založil církev.

Vánoce jsou proto svátky úžasného obdarování člověka božskou láskou. Všechny naše vánoční dárky, vzájemná přání, ta hojnost a bohatství – to vše je odleskem této božské vánoční události. Pokud Vánoce ztratí spojení s tímto svým hlubokým kořenem, zbude jen byznys, shon a konzum...

Sobě i vám přeji, abychom vrátili oslavě Vánoc duši. Abychom si uvědomili jejich kořen a aby celé jejich slavení bylo výrazem vděčnosti za Boží obdarování. Pak budou opravdu radostné a veselé.

kardinál Miloslav Vlk

SVÁTEK SV. ŠTĚPÁNA, PRVOMUČEDNÍKA

Vidím nebesa otevřená, říká svatý Štěpán krátce před svou smrtí. Možná to byla poslední kapka v poháru trpělivosti, která vedla jeho soudce k tomu, aby ho ukamenovali. Ukamenování je vůbec zvláštní poprava. Není to žádná příjemná smrt. Je to zvláštní způsob, jak vykonával spravedlnost starý Izrael. Protože je to poprava, kterou neprovádí jeden konkrétní, určený popravčí, kat, ale celé společenství, celá komunita. Každý z nich může říci: „Ano, já jsem hodil kámen.“ Ale také: „Ano, hodil jsem kámen, ale nebyl jsem to já, kdo přímo způsobil tu jednu konkrétní, tu danou smrt.“

Vidím nebesa otevřená, říká svatý Štěpán, naplněn Duchem Svatým. A skutečně nelze mlčet o tom, co člověk viděl, nelze mlčet o setkání se Zmrtvýchvstalým.

Vidím nebesa otevřená, by mohl říci kdokoli z nás ještě včera, ve vši vánoční radosti a slávě, když jsme měli před očima nádheru jesliček, radost z novorozeného Božího Syna.

Vidím nebesa otevřená, mohli by říci betlémští pastýři, když k nim přišel anděl a zvěstoval jim zprávu o narození Mesiáše, a pak, když viděli celé množství nebeských zástupů, zpívajících *sláva Bohu na výsostech*. A stejně tak Mudrci od východu by mohli říci: *Vidíme, viděli jsme nebesa otevřená*, když je hvězda dovedla až k Dítěti, kterému se poklonili a které obdarovali.

Jako by s dnešním svátkem svatého Štěpána, prvního mučedníka, zazníval do vši té vánoční radosti, do té harmonie koled nějaký cizí tón. A přece...

V kontextu Vánoc má první smrt pro Kristovo jméno ještě jinou souvislost; nejen ono dnešní *Vidím nebesa otevřená*. Tou souvislostí je velikonoční tajemství.

Mohli bychom říci, že Vánoce a Velikonoce jsou jakoby dvě strany jedné mince. Novorozený Boží Syn odpočívá na dřevě v jesličkách nedaleko od Jeruzaléma, v městečku Betlémě; a když se podíváme na předměstí Jeruzaléma, na pahorek jménem Golgota, vidíme tam Božího Syna na dřevě kříže. V jesličkách je malé, bezmocné dítě; na kříži je přibitý, znehybněný člověk.

Jako by už ve vánočních událostech byla předchůť Velikonoc, předchůť pašijí. Koneckonců už samotný vánoční příběh není jenom idylka. Když Josef s Marií přichází do Betléma, nemají, kde by hlavu složili, nemá Maria kde přivést na svět svoje dítě. A Ježíš přichází na svět v extrémní chudobě. Ve chlívku.

Po radostných setkáních s pastýři, s mudrci, se Simeonem a Annou přichází útek do Egypta, do exilu, do místa Izraelova vyhnání; a v patách utíkající Svaté rodině teče krev betlémských dětí.

Nelze se už vrátit pak zpátky do Betléma. Cesta nevede ke dřevu jesliček, ale ke dřevu getsemanských oliv a především pak dřevu kříže, na Golgotu. A odsud už jenom do hrobu. Boží Syn, narozený ve skále, v betlémské jeskyni, je uložen do skalního hrobu.

Ani my už se nemůžeme vrátit do ráje, ze kterého jsme byli vyhnáni, a čeká nás cesta kříže. Mohli bychom říci, že proto je dnešní svátek svatého Štěpána takovým mementem, upozorněním, vykřičníkem...

Boží Syn, narozený ve skále, byl uložen do skalního hrobu, ale tento hrob, tato skála je prázdná. Z Golgoty nevede cesta zpátky do Betléma k jesličkám, ale ke zmrtvýchvstání. Tím vrcholem není utrpení Velkého pátku ani ticho a mlčení Bílé soboty; tím vrcholem je nedělní ráno. Ráno zmrtvýchvstání.

Až se i nám bude někdy zdát, že do vánoční idyly nám zaznívají rušivé tóny bolesti a utrpení, můžeme vzpomenout na dnešní svátek svatého Štěpána v blízkosti Vánoc, který nás na to upozorňoval. Ale můžeme také pomyslet na to, co svatý Štěpán říká před svou smrtí: *Vidím nebesa otevřená a Syna člověka stojícího po Boží pravici*. Svatý Štěpán mluví o svém setkání se Zmrtvýchvstalým.

Bůh totiž neřekl poslední slovo na Golgotě, smrtí – ale zmrtvýchvstáním.

P. Zdeněk Dršťka

SLOVO K DĚTEM

To je divné: Včera se tu mluvilo o právě narozeném miminku a dneska posloucháš, jak lidé házeli kameny na Štěpána, dokud neumřel. To je divný svátek.

A přece to spolu souvisí. Malý Ježíš daruje svůj život už narozením, které je začátkem jeho služby a smrti pro záchranu člověka před zlem hříchu a smrtí. Štěpán to pochopil a připojil se k němu. Narozením už nemohl, ale službou ano a nakonec i smrtí.

I ty se můžeš připojit spolu se Štěpánem k Ježíšovi službou, která vede tebe i tvé okolí k našemu nebeskému Otci. Už dnes, v maličkostech.

Náš život dnes ohrožen není, ale až přijde čas, po usilovné službě máme naději uvidět nebesa otevřená jako Štěpán a Ježíše po Otcově pravici.

SVÁTEK SVATÉ RODINY, JEŽÍŠE, MARIE A JOSEFA

Biblická čtení, která jsme vyslechli, nám prezentovala obraz dvou rodin, které konají svoji *pout' k Božímu domu*. Elkana a Anna přinášejí syna Samuela do chrámu v Silo, aby jej zasvětili Pánu (srov. 1 Sam 1,20-22.24-28). Stejně tak Josef a Maria spolu s Ježíšem putují do Jeruzaléma (srov. Lk 2,41-52).

Často vidíme poutníky, jak se ubírají do svatyně a poutních míst, jež jsou drahá lidové zbožnosti. [...] Avšak tím nekrásnějším, co dnes zdůrazňuje Boží Slovo, je skutečnost, že *putuje celá rodina*. Tatínek, maminka a děti jdou společně do Pánova domu, aby světili tuto slavnost modlitbou. Je to významné poučení nabízené také našim rodinám. Lze dokonce říci, že rodinný život tvoří jeden celek malých a velkých poutí.

Velice nám prospěje přemýšlet o tom, jak Maria a Josef učili Ježíše odříkávat modlitby! I to je *pout'*, výchovná *pout'* k modlitbě. Také je dobré vědět, že se společně modlili během dne; a potom se v sobotu vydávali společně do synagogy, aby naslouchali Písmu Zákona a Proroků a spolu s lidem chválili Pána. Během pouti do Jeruzaléma se určitě modlili slovy Žalmu: „Zaradoval jsem se, když mi řekli: »Do domu Hospodinova půjdeme!«. Už stojí naše nohy v tvých branách Jeruzaléme!“ (Žl 122,1-2).

Jak důležité je pro naše rodiny, že *putují společně a mají stejný cíl!* Víme, že máme společnou cestu, na níž potkáváme těžkosti, ale také chvíle radosti a útěchy. Na této životní pouti sdílíme také chvíle modlitby. Co může být krásnějšího pro tatínka a maminku než *žehnat vlastním dětem* na počátku dne a na jeho sklonku. *Dělat jim na čelo křížek* jako v den křtu. Není to snad ta nejjednodušší modlitba rodičů za jejich děti? Žehnat je, tedy svěřovat je Pánu jako Elkana a Anna, Josef a Maria, aby jim byl záštitou a oporou během dne. Důležitá je pro rodinu také krátká chvíle *modlitby před jídlem* na poděkování Pánu za tyto dary a také proto, aby se učili dělit o to, co dostali, s tím, kdo je v nouzi. Jsou to všechno nepatrná gesta, která však mají velký výchovný význam, který je vlastní putující rodině.

Ježíš se po skončení oné pouti vrátil do Nazareta a poslouchal svoje rodiče (srov. Lk 2,51). Také tento obraz dává našim rodinám krásné poučení. *Pout'* totiž nekončí tím, že se dojde do svatyně, ale *návratem domů a pokračováním v každodenním životě*, uplatňováním duchovních plodů prožité zkušenosti. Víme, co Ježíš tehdy udělal. Místo toho, aby se spolu se svými vrátil domů, zdržel se v jeruzalémském chrámu a způsobil velkou bolest Marii a Josefovi, kteří jej nemohli najít. Za tento svůj „útek“ Ježíš asi požádal svoje rodiče o prominutí. Evangelium o tom mlčí, ale myslím, že to lze předpokládat. Mariina otázka ostatně obsahuje určitou výtku, když dává zřetelně najevo svoji i Josefovu starost a úzkost. Při návratu domů se k nim Ježíš určitě přimkl a projevil jim veškeré svoje city a svoji poslušnost. Součástí rodinného putování jsou také tyto momenty, které se spolu s Pánem mění na příležitost růstu, příležitost přijmout a dát odpuštění a prokázat lásku a poslušnost.

Ať se [...] každá putující křesťanská rodina stane privilegovaným místem zakoušené *radosti z odpuštění*. Odpuštění je podstatou lásky, která dovede chápat pochybení a zjednávat nápravu. Jakými chudáky bychom byli, kdyby nám byl Bůh neodpustil! Právě rodina vychovává k odpuštění, protože skýtá jistotu pochopení a podpory navzdory chybám, kterých se lze dopustit.

Neztrácejme důvěru v rodinu! Je krásné neustále si vzájemně otevírat srdce a nic neskrývat. Kde je láska, tam je také porozumění a odpuštění. Vám všem, drahé každodenně putující rodiny, svěřuji toto tak významné poslání, kterého má svět a církve zapotřebí víc než kdy jindy.

papež František
(homilie z 27. 12. 2015, mírně upraveno)

SLOVO K DĚTEM

Vzpomínáš, jak jste loni v létě chodili po horách? Byli jste tam poprvé, ale tatínek věděl, kudy jít, a maminka myslela nejenom na svačiny a dostatek pití pro všechny, ale i na puchýře, které se nakonec opravdu objevily. Ty ses napřed divil, proč s sebou bere ty zbytečnosti, ale když tě uprostřed lesa začala bolet pata, jak jsi jí byl vděčný!

Taky Ježíš se učil jít tam, kam ho Josef vedl, a rozumět lidské prozíravosti své maminky Marie. Nevíme skoro nic o tom, jak spolu žili, ale zrovna dnešní evangelium je jedním z okýnek do jejich rodiny: jdou do Jeruzaléma s ostatními poutníky, mají starosti jako ostatní lidé, Ježíš s Marií se starají jako ostatní rodiče a Ježíš je pak poslouchá jako ostatní děti.

Svatá rodina je úplně normální. V ní každý zná své místo a má v úctě místo, které patří jiným. I když někdy chybujeme, má cenu se o to snažit!

SLAVNOST MATKY BOŽÍ, PANNY MARIE

Čas lidského života je relativní. Pro dva zamilované je jedna hodina, kdy jsou spolu, jako minuta. Naopak žákovi ve škole, který se učí těžkou nebo nudnou věc, se zdá, že jedna hodina je jako dvě. U Boha je tisíc roků jako jeden den a jeden den jako tisíc roků.

Dává-li nám Bůh další den života, znamená to, že od nás potřebuje další úkon lásky na zemi. Na věci a na dny máme pohlížet, jako kdybychom to činili naposledy. (Možná tomu tak není, možná že je uvidíme zas, ale) pomáhá to k tomu, abychom Bohu ještě jednou řekli: „Děkuji.“

Nám všem hrozí nebezpečí, že uplyne čas našeho života, aniž bychom uviděli nesmírnou šířku Božích dobrodiní, hloubku Božích soudů, výšku Boží důstojnosti a délku Božích příslibů. Největším Božím darem je Kristus, který přišel v těle v plnosti času, přichází v eucharistii v přítomném čase a opět přijde ve slávě na konci času. Stále stejný Kristus přichází v plnosti času, v přítomném čase a na konci času. Bůh nám dal čas a spolu s časem sám sebe. Také my dejme Bohu svůj čas a sebe. Nedávejme Bohu už jen zbytky času, kdy jsme unavení a ospalí. To, že při modlitbě občas usneme, není hřích, hřích je to, že si k modlitbě ustýláme. Modlit se v posteli není špatné, ale dokonce chvályhodné, avšak modlit se jen v posteli není správné. Kdo se nemodlí v kleče, když má zdravé nohy, nebude se modlit ani tehdy, když už může jen ležet.

Nazývejme věci pravými jmény. Neříkejme: „Zapomněl jsem na modlitbu.“ Říkejme: „Neudělal jsem si čas na modlitbu, i když jsem mohl.“ Neříkejme: „Byl jsem roztržitý při modlitbě.“ Tahle věta nic neříká a neřeší. Říkejme: „Nemám kázeň tělesných smyslů a rád dne, a proto jsem chladný v modlitbě jako led.“ Právě to, co se nám honí v hlavě a to, co nám leží na srdci bez zlobení se na sebe sama, pokojně učiníme předmětem modlitby.

Problém může být buď v naší malé důvěře v Boha, že se o nás postará, nebo může být problém v tom, že utíkáme z reality svého života. Máme svou představu o správné modlitbě, při které není žádná úzkost. Boží hlas někdy nazýváme svou roztržitostí, abychom ze strachu, co po nás Bůh chce, umlčeli tento Boží hlas. S Bohem se setkáme jen ve svém životě nebo se s Ním nesetkáme vůbec. Jestliže v modlitbě neřešíme svůj život, pak dáváme přednost vzdálenému zatracení před blízkou nepřijemností jako farizeové.

Na začátku Nového roku nám dnešní druhé čtení nabízí dvě možnosti:

- buď budeme otroky každodenních nahodilostí a nutností
- nebo budeme Božími dětmi, které z Otcových rukou přijímají vděčně den za dnem a do Otcových rukou vrací všechno přesně, precizně a odpovědně vykonané podle jeho vůle a vnuknutí. Budeme věřit horoskopům nebo evangeliu? Člověk není jen výsledkem genů, více či méně povedených rodin, škol, společnosti, šťastných a nešťastných okolností. Každý z nás máme rozum, vůli a Boží milost. I když nás lidé ovlivňují a ještě bolestněji se potýkáme s vlastními omezeními, přesto zůstává skutečností, že jsme stvořeni z lásky a pro lásku. Kéž jako Matka Boží uchováváme všechny Boží skutky ve svém srdci. Kéž se ve škole Matky Boží učíme nebýt otroky světa, ale Božími dětmi a dědici. Podle toho ať vypadají naše novoroční přání druhým a vlastní předsevzetí.

Pramen Fermenta

SLOVO K DĚTEM

„Mně se nechce...“ Přesně to jsi řekl mamince, když tě poprosila, abys vynesl koš. Ale než ses k tomu dostal, ona to radši udělala sama. Nevyčítala ti to, ale tys věděl sám, v čem je potíž: že prázdný koš už nevynesesh a mamince neušetříš těch pár minut, které v té chvíli tolik potřebovala. Jak sis dal příště pozor, abys příležitost k pomoci využil! A jak tě potěšilo, když tě za to maminka pochválila před tatínkem!

Dneska začíná nový rok. Můžeš ho brát třeba jako novou příležitost zvládnout líp to, co se ti v tom minulém nepodařilo. Dnes a každé ráno dostáváme další dárek od Boha – možnost udělat líp to, co se nám dříve nevydařilo. A tak ti přeju, aby se ti na cestě novým rokem s pomocí od lidí i od Boha šlo co nejlépe!

SLAVNOST ZJEVENÍ PÁNĚ

Milí bratři a sestry,

sotva bychom našli jiné biblické vyprávění, které by tolik vybízelo k fantaziím, ale i bádání a úvahám, jako příběh „mágů“ ze „země východu slunce“, jímž evangelista Matouš pokračuje hned po zprávě o Ježíšově narození. Můžeme si hned povšimnout historického ukotvení, orámování příběhu poukazem na krále Heroda a na místo narození, Betlém. Jde o jméno historické osobnosti a geograficky prokazatelné místo. Tak, jako u sv. Lukáše je protikladem novorozeněte císař Augustus, zde je jím král, vládnoucí z milosti císaře. Betlém je rodiště krále Davida, a že je poloha Betléma blíže určena dodatkem v Judsku, je zřejmě odkazem na Jakubovo požehnání jeho synu Judovi z knihy Genesis: „*Nebude odňato žezlo od Judy, ani vláda od jeho nohou, dokud nepřijde ten, komu náleží: jemu se podřídí národy*“ (Gn 49,10). Ve vyprávění, pojednávajícím o příchodu definitivního Davida, o novorozeném králi Židů, který zachrání všechny národy, je slyšet ozvěna těchto prorockých slov. Zároveň s Jakubovým požehnáním je třeba číst ještě slova, připsaná v Bibli pohanskému proroku Bileámovi. V biblickém podání je Bileám postavou negativní, svůdcem k modloslužbě, a umírá mečem (Nm 31,8; Joz 13,22). Tím důležitější je příslib, připisovaný jemu, nežidovskému služebníku jiných bohů, a známý evidentně mimo Izrael: „*Vidím ho, ale ne nyní, hledím na něj, ale ne z blízka. Vychází hvězda z Jakuba, povstává žezlo z Izraele...*“ (Nm 24,17). Hvězda, o níž hovoří Bileám, není vesmírné těleso; hvězda, svítící nad světem a určující jeho osudy, je onen přicházející král. Ale možná, že spojení hvězdy a království přece jen mohlo napomoci k myšlence na hvězdu tohoto krále, na něho poukazující. Lze klidně mít za to, že toto nežidovské „pohanské“ proroctví nějak kolovalo mimo židovství a podněcovalo hledající lidi k úvahám.

Musíme se ale také zamyslet nad tím, kdo byli ti muži, které Matouš výslovně nazývá „mágy“ ze „země východu slunce“. Pojem „mágové“ je významově značně široký a zabarvený pozitivně i negativně, např. ve Skutcích apoštolů: mágovi jménem Barjesus sv. Pavel říká: „*Ty synu d'áblův ... nepříteli veškeré spravedlnosti*“ (13,10) – a odkazuje ho do patřičných mezí. Pozitivní i negativní význam pojmu „mág“, naznačuje obojetnost náboženskosti vůbec: ta může být cestou pravého poznání, cestou k Ježíši Kristu. Avšak tam, kde se s ním setkává a neotevírá se mu, ale staví se proti jednomu Bohu a jednomu Vykupiteli, stává se démonickou a ničivou.

V příběhu o mudrcích od Východu u sv. Matouše je náboženská a filosofická moudrost zjevně silou, která lidi vede na cestu; moudrostí, která v posledku vede ke Kristu. Naproti tomu ve Skutcích apoštolů nalézáme druhou stránku téhož: mág zde svoji vlastní moc staví proti poslu Ježíše Krista a přidává se tak na stranu démonů, kteří však jsou Ježíšem už přemoženi.

Mágové – mudrci – u sv. Matouše byli nositelé náboženského a filosofického poznání, které vyrostlo v perské říši a stále ještě přetrvávalo. Vídeňský astronom, jehož zmiňuje Benedikt XVI., ukázal, že ve městě Babylónu, které v Ježíšově době již upadalo, avšak dříve bylo centrem hvězdopravecké vědy, žila skupinka znalců hvězd, což dokazují hliněné tabulky s astronomickými výpočty, psané klínovým písmem. Konjunkci planet Jupiter a Saturn ve znamení Ryb, k níž došlo v letech 7 – 6 př. Kr., tj. v dnes předpokládané době Ježíšova narození, tedy babylónští učenci dokázali spočítat, a to je také nasměrovalo k židovské zemi a novorozenému „židovskému králi“.

Jací lidé se to tedy vydali na cestu za králem? Zřejmě to byli znalci hvězd; ale ne všichni, kdo dokázali předpovědět planetární konjunkci na základě propočtů a kdo ji viděli, přitom mysleli na krále v Judsku, který by měl význam i pro ně. Aby se hvězda mohla stát poselstvím, musel být v oběhu příslib tohoto druhu jako Bileáмова předpověď. Rozmanité faktory možná společně působily, že se v řeči hvězdy dalo spatřovat poselství naděje. Ale přimět lidi k tomu, aby se vydali na cestu, mohlo toto všechno jen tehdy, pokud to byli lidé vnitřního neklidu, lidé naděje, kteří pravou hvězdu spásy vyhlíželi. Muži, o nichž hovoří Matouš, nebyli jen hvězdopravci. Byli to „mudrcové“. Symbolizují vnitřní dynamiku sebezpřekračování toho či onoho náboženství, což znamená hledání pravého Boha a tím filosofii v původním smyslu (slovo filosofie znamená láska k moudrosti). Ze všeho, o čem jsme uvažovali, můžeme získat určitou představu o tom, jaké názory

a poznatky vedly tyto muže k tomu, aby se vydali na cestu za novorozeným „židovským králem“. Právem můžeme říci, že na nich vidíme, jak náboženství směřují ke Kristu a jak i věda překračuje sebe samu směrem k němu. Připojují se jaksi k družině Abraháma, který reaguje na Boží volání a vydává se na cestu. V tomto smyslu jsou tyto postavy předchůdci, připravovateli cesty, hledači pravdy, a týkají se všech dob.

Rozhodující myšlenkou zůstává toto: Mudrci od Východu jsou začátkem, symbolem toho, že lidstvo vyráží směrem ke Kristu. Zahajují procesí, které kráčí celými dějinami. Nepředstavují jen ty lidi, kteří Krista našli. Ztělesňují vnitřní očekávání lidského ducha, pohyb náboženství a lidského rozumu ke Kristu. A to je příklad i silná motivace k horlivé cestě za Pánem i pro nás. Amen.

Pramen Fermenta

SLOVO K DĚTEM

Většina tvých spolužáků o Pánu Bohu neví. Ale když se díváš, co dělají a jak pěkně se často chovají, někdy si v duchu říkáš: „Jak to, že tobě nevědí, milý Ježíši, když dělají to, co nám ukazuješ?“

Nevím, proč o něm nevědí. Ale vím, že každý krok k pravdě, lásce a kráse je krokem k Pánu Bohu – protože on je Pravda, Láska i Krása sama. My, kteří o něm víme, se máme snažit, abychom byli jeho co nejvěrnějším obrazem – hvězdami, které ostatní povedou k jejich Spasiteli. Možná proto poslal Bůh do vaší třídy právě tebe.